

be vezető, általa sokkal rövidebbnek hitt útnak. S könnyen megérthetjük a hajóstársak idegességét is, amikor az előre kiszámított és már jócskán megtett távolság dacára még sehol sem látszottak India partjai.

Gábli Cecília, a Pécsi Tudományegyetem PhD-hallgatója nagy fába vágta a fejszét, amikor a teljes mű kiadásához fogott. Tiszteletre méltó elszántsággal teremtette meg az eddig megjelent két – és a készülőben lévő harmadik – kötet közzétételének feltételeit. Nem érdemes felsorolnunk mindazon terminológiai, fordítási és kultúrtörténeti problémákat, amelyekkel a közreadás során meg kell küzdenie, s amelyek tökéletes megoldását nehéz lenne számon kérni. Szokatlan azonban, hogy egy fordító saját neve alatt jelenteti meg az általa átültetett művet – még akkor is, ha a szöveget széleskörűen és részletesen feldolgozta, s az alapos jegyzetapparátus az antik világban kevésbé járatosakat is eligazítja.

A rövid bevezető fejezetek a csillagászat kezdeteit és a kor tudományosságával kapcsolatos kultúrtörténet bizonyos kérdéseit tárgyalják. Az olvasót végigkíséri az érzés, hogy a közreadónak nem sikerült témája köré pontos határokat húznia. Plinius művéhez képest túlságosan is széleskörű az a kitekintés, amely a csillagászat első lépéseit az inkáktól a különböző bennszülött törzseken át Rómáig tárgyalja. Hasonlóképpen nem kétséges, hogy a szél mai tudomá-

nyos definícióját lábjegyzetben megadni a szöveg magyarázataként fölösleges. Gábli Cecília munkájának minden esetleges gyengesége mellett hatalmas érdeme, hogy közérthető nyelven teszi hozzáférhetővé Plinius művét, kitűnő névmutatóval, bőséges bibliográfiával segítve a témában tájékozódni kívánókat.

SZENTPÁLY-JUHÁSZ MIKLÓS

(LOMART Kiadó, Budapest, 2005,
170 oldal, ármegjelölés nélkül)

VASADI PÉTER – VÉGH ATTILA:

A kigyó bőre

Az igazi beszélgetés nem azzal kezdődik, hogy az ember levegőt vesz és kinyitja a száját; az igazi diskurzust igény szüli, az a kíváncsi, hogy a beszélgető felek egymás beavatottjaivá váljanak.

Vasadi Péter és Végh Attila – két költő-esszéista, két művész, akik ezt a beavatási kalandot mindjárt a kezdet kezdetén a jelentős vállalkozások fokára emelik. Az ő párbeszédük: kultúra, amelyben benne van az egyéniség szabad kifejtése – és akarva-akaratlan benne van az a korra fényt vető gyanú is, hogy az általuk képviselt kultúrának manapság alighanem több a szegénye, mint a birtokosa. Vasadi és Végh beszélgetésében két kiművelt fő engedi össze né-

zeteit, az időszerű vitamodorral dacolva, anélkül tehát, hogy meggyőződéseikkel duellumot akarnának játszani.

Ellenkezőleg: ez a kötet a legtávolabbról sem emlékeztet az arca dobott érvelésekre. Ez a kötet sokkal inkább hitek és kételyek gyümölcsöző kontrasztja, amely nem hideg fejtegetésekbe fagyaszttva áll elő, hanem egy félig-meddig megüledett (azaz pillanatról pillanatra alakuló) költészet nyugtalanságában terem. Mert *A kígyó bőre* költészet (miközben folyamatos és lelkes hivatkozás a bölcseletre), szabad műfajú esszé, nyolc fejezete (ahogy a könyv alcímében olvashatni): *Nyolc dialógus a létről*. Valójában egy nyolctételes, nagyszerű töredékről van szó, ahol az egyes részek fejeül írt törzsfogalmak (*Hagyomány, Szabadság, Duma, Írás és irodalom, Kép és képtelenség, Változás, Erőszak, Út*) arra jók, hogy a határszegésre kapható költőésznek legyen min túlcsapnia. A szerzők ugyanis mondatokat akarnak, kicsíráztatni személyiségüket, vibrálni, hatni. A töredékben lakozó egész emlékézt szólaltatni meg. És a nyolc dialogizált traktátum a részletnek (legyen az élmény, emlék, tudás, fogalomtisztázó aprómunka) olyan mély átélését, annyiféle színét, árnyát, titkát, vigaszt és vigasztalanságát adja, hogy az már csakugyan egyfajta

teljességként mutatkozik. Vasadi Péter és Végh Attila egy (új?) dekadens korban a dekadencia legszebb erényére tanítanak: az *együtt-érzésre*. Ami, ugye, Nietzsche szerint: együtt-szenvedés.

Igen, *A kígyó bőre* szenvedés is; ahogy bizonyos értelemben minden költészet kín és gyötrem. És remény a reménytelenség méhében. Íme, ez a fal. De – mondja a könyvben egy helyütt Vasadi – „ne állj meg. [...] menj tovább. Ez az út. Átmegyünk a falon.” *A kígyó bőrét* olvasva legalábbis erős hajlam támad az emberben, hogy megpróbáljon magasabb lenni némely falaknál.

KELEMEN LAJOS

(Kortárs Kiadó, Budapest, 2005,
104 oldal, 1300 Ft)

Intézményesség és kulturális közvetítettség

Hiánypótló a Ráció Kiadó *techné és theória* sorozatában megjelent kötet, amely a szellemtudományok átfogó paradigmaváltásának kulcsszempontjait veszi sorra. A kiadvány az egyetem, az irodalomtudomány mint identitás problémájával, a